

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ МІСЦЕВОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ»

Рівень освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	всі
Освітня програма	всі
Тривалість викладання	3-тя чверть
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні:	4 години на тиждень
Мова викладання	Українська
Форма підсумкового контролю:	диференційований залік

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5269>

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Викладачі:

Маматова Тетяна Валеріївна

д.держ.упр., професор, професор кафедри

Персональна сторінка

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Mamatova/Mamatova.php>

E-mail: Mamatova.T.V@nmu.one

Чикаренко Ірина Аркадіївна

д.держ.упр., професор, завідувач кафедри

Персональна сторінка

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Chykarenko/Chykarenko.php>

E-mail: Chykarenko.I@nmu.one

1. Анотація до курсу

Практика реалізації публічного управління в багатьох країнах свідчить, що лише системне поєднання інструментів стратегічного управління й управління проєктами може забезпечити збалансований розвиток соціально-економічної системи будь-якого рівня (організація, муніципальне утворення, галузь, регіон, держава). Застосування підходу управління проєктами, програмами та їх портфелями у процесах регіонального та місцевого розвитку створює сприятливі умови для задоволення місцевих потреб, розв'язання регіональних і локальних проблем із урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку систем вищого рівня, залучення та обґрунтування розподілу необхідних внутрішніх та зовнішніх ресурсів в умовах конкурування за них громад і територій.

Під час вивчення цієї дисципліни Ви ознайомитесь із особливостями управління проєктами публічного сектору; дізнаєтеся про підходи та інструменти управління проєктами інноваційного розвитку територій і громад. Також у вас буде можливість розвинути навички розроблення концепції проєкту місцевого розвитку, оцінювання поданої на рецензію концепції та вироблення рекомендацій для її удосконалення, підготовки та проведення публічної презентації концепції проєкту заінтересованим сторонам (стейкхолдерам).

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти комплексу спеціальних знань та вмінь у сфері застосування проектного підходу в публічному управлінні, у т.ч. методології, основних технологій управління проектами; розвиток ініціативи та творчого підходу до розроблення проектів місцевого та регіонального розвитку.

Завдання курсу:

– **знати і розуміти:** сутність теоретичних та методологічних основ управління проектами; характерних особливостей проектів у сфері публічного управління; особливості інноваційності проектів місцевого розвитку; сутність планування проекту та підходи до оцінювання суспільної корисності проектів у сфері публічного управління; напрями застосування сучасних інформаційних технологій у сфері управління проектами;

– **вміти:** застосовувати інструментарій обґрунтування проектів розвитку, у тому числі: аналізувати проблемну ситуацію, здійснювати аналіз альтернатив і розробляти інноваційне проектне рішення; практично застосовувати основні методичні положення щодо формування команди проекту; розробляти та обґрунтовувати концепції проекту місцевого розвитку; критично аналізувати подану на рецензію концепцію та розробляти рекомендації для її удосконалення; підготувати публічну презентацію концепції проекту заінтересованим сторонам (стейкхолдерам).

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

- продемонструвати *розуміння* теоретичних та методологічних основ управління проектами, тенденцій його розвитку у публічному секторі, та ролі у забезпеченні належного рівня та якості життя населення;
- продемонструвати *знання* характерних особливостей проектів у сфері публічного управління та *розуміння* основ розроблення суспільно-важливих проектів, зокрема, відповідно до стратегічних пріоритетів місцевого розвитку;
- продемонструвати *розуміння* сутності інноваційності проектів місцевого розвитку, *вміння* розрізняти абсолютні та відносні інновації, *вміння аналізувати* проблемну ситуацію, здійснювати *аналіз* альтернатив і *розробляти* інноваційне проектне рішення;
- продемонструвати *розуміння* сутності планування проекту та *усвідомити* підходи до *оцінювання* суспільної корисності проектів у сфері публічного управління, у т.ч., у сфері забезпечення місцевого (регіонального) соціально-економічного розвитку;
- продемонструвати *здатність розроблення* проектів у сфері публічного управління, у т.ч. підготовки проектів під гранти міжнародної технічної допомоги та для участі у вітчизняних конкурсах проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, зокрема,ДФРР;
- продемонструвати *розуміння* та *здатність практично застосовувати* основні методичні положення щодо формування команди проекту та продемонструвати *навички* створення комплементарної команди проекту;
- продемонструвати *розуміння* сутності сучасних інформаційних технологій у сфері управління проектами, типів програмного забезпечення для різних фаз проекту та напрямів застосування спеціалізованого програмного забезпечення з управління проектами;
- продемонструвати *здатність розроблення концепції* проекту місцевого розвитку, *оцінювання* поданої на рецензію концепції та вироблення рекомендацій для її удосконалення (*проекткування*).
- продемонструвати *навички* підготовки та проведення публічної презентації концепції проекту місцевого або регіонального розвитку і аргументів підтримку його фінансування (*оцінювання*) під час обговорення

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекція	Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	–
	Тема 1. Особливості управління проектами публічного сектору		Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття «Обґрунтування актуальності проекту місцевого / регіонального розвитку»	Практичне заняття	Методичні рекомендації	0-5
2	Тема 2. Підходи та інструменти управління проектами інноваційного розвитку територій і громад	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	–
	Практичне заняття «Розроблення концепції проекту місцевого / регіонального розвитку»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	–
3	Тема 2. Підходи та інструменти управління проектами інноваційного розвитку територій і громад	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	–
	Практичне заняття «Розроблення концепції проекту місцевого / регіонального розвитку»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
4	Тема 3. Основи підготовки проектних заявок і фандрайзинг	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	–
	Практичне заняття «Оцінювання концепції проекту місцевого / регіонального розвитку та вироблення рекомендацій для її удосконалення»		Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
5	Тема 3. Основи підготовки проектних заявок і фандрайзинг	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	–
	Практичне заняття «Підготовка публічної презентації концепції проекту місцевого або регіонального розвитку стейкхолдерам»	Практичне заняття	Методичні рекомендації	0-10
6	Тема 4. Команда управління проектом	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Презентація результатів виконання командного / індивідуального завдання з розроблення концепції проекту місцевого або регіонального розвитку	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	–
7	Тема 4. Команда управління проектом	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Презентація результатів виконання командного / індивідуального завдання з розроблення концепції проекту місцевого або регіонального розвитку	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
8	Тема 5. Сучасні інформаційні технології у сфері управління проектами	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	–
	Презентація результатів виконання командного / індивідуального завдання з розроблення концепції проекту місцевого або регіонального розвитку	Практичне заняття	Презентації здобувачів	0-20
9	Підсумкове тестування	Лекція	MS Forms	0-40
	Практичне заняття: «Дерево результатів навчання» (підведення підсумків вивчення дисципліни)	Практичне заняття	Силабус ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	–

Командне / індивідуальне завдання «Розробка концепції проекту місцевого / регіонального розвитку» полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти проекту місцевого або регіонального розвитку. Вітається робота в команді (5-7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст завдання: на прикладі окремої території (ОТГ, району, області) чи муніципального утворення (село, селище, місто), пов'язаного з життям у конкретній територіальній громаді та / або професійною діяльністю, або на прикладі окремої галузі (сфери діяльності), в якій працює здобувач (охорона здоров'я, освіта, соціальний захист населення, культура, охорона навколишнього середовища, безпека життєдіяльності, житлово-комунальне господарство, агропромисловість, туризм, транспорт та промисловість тощо) розробити концепцію проекту розвитку, результатом реалізації якого буде соціально-економічний ефект для певної громади / території / галузі.

Для представлення результатів виконання завдання необхідно заповнити відповідний шаблон, який розміщено у застосунку Teams MS Office та на дистанційній платформі Moodle.

Під час презентації і захисту результатів виконання індивідуальних завдань у межах практичних занять передбачено процедуру peer-assessment (оцінювання з боку інших здобувачів освіти).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 7-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *поточного тестування* під час лекції на дев'ятому тижні (див. табл. розділу 4). Поточний тест складається з 20 тестових запитань двох типів (одна правильна відповідь або декілька правильних з кількох варіантів відповідей), за кожне питання можна отримати від 1 до 4 балів залежно від його складності. Загалом за поточне тестування отримується **максимум 40 балів**.

Практична частина оцінюється за результатами:

– виконання *практичних завдань*, які виконуються під час практичних занять: види завдань та розподіл балів див. у табл. розділу 4; при несвоєчасному виконання практичних завдань оцінка знижується вдвічі; загалом за наскрізне завдання отримується максимум 40 балів.

– виконання, *публічної презентації* та захисту (відповіді на запитання, дискусія) результатів командного/індивідуального завдання, зміст якого описано у розділі 4; за результатами публічної презентації отримується максимум 20 балів.

У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 60 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
40	60	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (залік)** під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань (дві практичні роботи), він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **60 тестових завдань** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**разом 60 балів**) та **10 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали (**разом 40 балів**), причому:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкриті;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»:

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем

дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Forms). Посилання на форму буде розміщено у Teams курсу. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Проектний менеджмент в публічному управлінні : підручник / кол. авт. ; за наук. ред. Ю. П. Шарова. Київ : НАДУ, 2017. 344 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/2017_ProjectManagPubl_pidruchn.pdf
2. Управління проектами : навч. посіб. / Т. В. Маматова, В. М. Молоканова, І. А. Чикаренко, О. О. Чикаренко. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 128 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/2018_ProjectManag_navch_pos.pdf
3. Управління знаннями: електронне навчання управління проектами в Спільноті практик: Сталий розвиток : практ. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. І. Катерняка, Т. Маматової. Київ : DESPRO, 2021. 193 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/despro_cop_pm%20ecourse.pdf
4. Основи формування європейської проектної культури : навч.-метод. посіб. / В. І. Меньяло, О. В. Тупахіна, О. І. Гура, В. Л. Сарабєєв, Н. В. Воронова / Європейський проєкт EUROPROC («Європейська проєктна культура»); ЗНУ. Запоріжжя : Просвіта, 2019. 348 с. URL: <https://cutt.ly/tV98DGa>

Нормативні документи

1. Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни : Указ Президента України від 21.04.2022 р. № 266/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225>.
2. Про внесення змін до Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації : наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.12.2018 № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0082-19>.
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
4. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів : Постанова Кабінету Міністрів від 11.11.2015 р. № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>
5. Методичні рекомендації щодо підготовки проєктів, що фінансуватимуться за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України ; Департамент впровадження пріоритетних проєктів регіонального розвитку. – Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. 20 с. URL: <https://cutt.ly/SV989jI>
6. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2017. 174 с. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.
7. Цілі сталого розвитку 2030 / ООН в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysyacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
8. ISO/TR 21506:2018(en). Project, programme and portfolio management – Vocabulary. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:tr:21506:ed-1:v1:en>.

Додаткові

1. Децентралізація влади в Україні: оцінювання результатів формування та розвитку самодостатніх громад : монографія / за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, І. А. Чикаренко. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 292 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/Monograph/decentralization_of_power-2019.pdf.
2. Маматова Т. В. Довіра як ключова цінність проектного і програмного управління в публічній сфері. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2021. № 4. С. 5–10. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.4.1>.
3. Маматова Т. В., Чикаренко І. А. Соціальна мобілізація на краудсорсингових онлайн платформах під час війни і в поствоєнний період. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.*; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 1. Київ: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. С. 161–165. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2022_04_15_material_conference_Vol_I.pdf
4. Маматова Т., Чикаренко І., Борисенко В. Підходи до відновлення та забезпечення резильєнтності (стійкості) сільських територій в Європейському Союзі. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України : матеріали ХІХ наук.-практ. конф., 16 червня 2022 р., м. Дніпро* / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. С. 16–18. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/Material_conference_16_06_2022.pdf
5. Проект Плану відновлення України : Матеріали робочої групи «Будівництво, містобудування, модернізація міст та регіонів України» / Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. 350 с. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України* : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/construction-urban-planning-modernization-of-cities-and-regions.pdf>.
6. Проект Плану відновлення України : Матеріали робочої групи «Відновлення та розбудова інфраструктури» / Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. 178 с. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України* : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/restoration-and-development-of-infrastructure.pdf>.
7. Проект Плану відновлення України : Матеріали робочої групи «Діджиталізація» / Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. 120 с. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України* : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/digitization.pdf>.
8. П'ять безкоштовних програм для ведення проектів. URL: <https://ms.detector.media/mediaprosvita/how-to/pyat-bezkoshtovnikh-program-dlya-vedennya-proektiv-chi-dopomozhut-voni-vporyadkuvati-robochiy-bezlad/>.
9. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навч. посіб. / В. А. Рач, О. В. Россошанська, О. М. Медведєва ; за ред. В. А. Рача. Київ : К.І.С, 2010. 276 с.
10. Стратегічний вибір Дніпропетровщини: від сучасних реалій до бажаного майбутнього : монографія / Колектив авторів ; за заг. та наук. ред. І.А. Чикаренко, Т.В. Маматової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2021. 162 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/Monograph/Strategic_choice-2021.pdf.
11. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти : монографія / С. М. Серьогін, Ю. П. Шаров, Є. І. Бородін, Н. Т. Гончарук [та ін.] ; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. 278 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/Monograph/Strategic_development_2016.pdf.
12. Цілі сталого розвитку: що треба знати органам місцевого самоврядування. URL: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/DG/SDG_LocalGov_v05.pdf.
13. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України : практич. посіб. / А. Чемерис ; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в

- Україні – DESPRO». Київ : Софія-А, 2012. 80 с. URL: https://despro.org.ua/media/articles/10_book_chemeric_17_12_do_druku.pdf
14. Чикаренко І.А. Підготовка проектів під гранти : Практичний порадник у слайдах / І. Чикаренко, О. Чикаренко. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2009. 93 с.
 15. Чикаренко І. А., Маматова Т. В. Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні: започаткування наукового дослідження. *Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2022 : матеріали міжнародної наук.-практ. конф., м. Харків, 31 травня 2022 р.* Харків : НТУ «Харківський політехнічний інститут», 2022. С. 141–143. URL: <https://cutt.ly/tv94FkM>
 16. Чикаренко І. А., Маматова Т. В. «Розумна спеціалізація» як цільовий орієнтир стратегічного розвитку територіальних громад. *Strategic Management: Global Trends and National Peculiarities. – Collective monograph.* Poland: Publishing House «Baltija Publishing», 2019. P. 406-420.
 17. Шаров Ю., Маматова Т. Підхід щодо виокремлення й визначення базових складових концепції проекту місцевого розвитку. *Розвиток та співробітництво об'єднаних територіальних громад : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. участю [Електронне видання] / за наук. ред. Ю. П. Шарова, 30 жовт. – 30 листоп. 2017 р., м. Дніпро.* Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 37-39 URL: http://www.dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/2017_11_30_mup.pdf.
 18. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) / Project Management Institute, Inc. ; Sixth Edition, 2017. 756 p.
 19. Agile Practice Guide / Project Management Institute, Inc., 2017. 168 p.
 20. Applying Conflict Sensitivity at Project and Programme Level. *Applied Knowledge Services.* URL: <https://gsdrc.org/document-library/applying-conflict-sensitivity-at-project-and-programme-level/>.
 21. Chykarenko I. A., Mamatova T. V., Chykarenko O. O., Sergienko E. O., Martseniuk O. O. Organizational and Legal Aspects of Elaboration of Amalgamated Territorial Communities Sustainable Development Strategies. *International Journal of Management.* 2020. Vol. 11. Iss. 05. P. 1084-1093. URL: https://www.iaeme.com/MasterAdmin/uploadfolder/IJM_11_05_099/IJM_11_05_099.pdf.
 22. Conflict-Sensitive Programme Management CSPM. *Suman's musings.* URL: <https://suman71.github.io/iwrm/Conflict-Sensitive-Programme-Management/>.
 23. Difference Between Project Management and Functional Management. URL: <http://www.differencebetween.com/difference-between-project-management-and-vs-functional-management/>.
 24. Маматова Т.В., Чыкаренко І.А., Мороз Е.Г., Yepifanova I. Yu., Kudlaieva N. V. Management of Enterprises and Organizations under the Conditions of Sustainable Development. *International Journal of Management.* 2020. Vol. 11. Iss. 04. P. 151-159. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3600736.
 25. Worksection. Зручна система управління проектами. URL: <http://start.worksection.com>.

Інформаційні ресурси

1. Бюджетна Програма «Державний Фонд Регіонального Розвитку» / Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://new.dfrr.minregion.gov.ua/>
2. Децентралізація дає можливості : офіційний веб-сайт національного проекту. URL: <http://decentralization.gov.ua/>
3. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/>
4. План відновлення України. Відновлення України : веб-сайт. URL: <https://recovery.gov.ua/>
5. Платформа UNITED24: веб-сайт. URL: <https://u24.gov.ua/uk>
6. Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ». URL: <http://www.upma.kiev.ua/>

7. International Project Management Association (IPMA).
URL: <https://www.ipma.world/>
8. Smart Specialisation Platform. URL: <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu>
9. Sustainable Development Knowledge Platform.
URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/>
10. The Conflict Sensitivity Consortium. URL: <http://www.conflictsensitivity.org>